

12. MEDNARODNA KONFERENCA V LJUBLJANI »URBANA VARNOST V 21. STOLETJU«

THE TWELFTH INTERNATIONAL CONFERENCE “URBAN SECURITY IN THE 21ST CENTURY” IN LJUBLJANA

Robert Kus

mag., Mestna občina Ljubljana, Zarnikova 3, Ljubljana, robert.kus@ljubljana.si

Povzetek

Lokalne skupnosti so temelj zagotavljanja vseh potreb ljudi. To še posebej velja za tiste, v katerih živi veliko ljudi. Lokalne skupnosti se soočajo s številnimi izzivi na mnogih področjih. Eno takih je varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, znotraj katerega lokalne skupnosti zagotavljajo ljudem osnovno varnost s temeljnimi reševalnimi storitvami in so v večini držav zanje tudi odgovorne. Načrtovanje prostora z vidika ustrezne zaščite pred naravnimi in drugimi nesrečami, zagotavljanje zdravstvene oskrbe, nudenje temeljnih reševalnih storitev, gospodarskih javnih služb itd., so le nekatere izmed teh odgovornosti. Mesta se vedno bolj spopadajo s številnimi izzivi, ki zahtevajo hitro in ustrezno ukrepanje za zmanjševanje vplivov in posledic naravnih in drugih nesreč. Sodoben razvoj omogoča medsebojno povezovanje in pomoč na različnih področjih in ravneh, tako med mesti kot tudi med državami. Izmenjave dobrih praks, pogovori o težavah in njihovem razreševanju, pomoč ob nesrečah, mreženje, razširjanje obzorij so nekatere od pozitivnih strani mednarodnega medmestnega povezovanja in sodelovanja. Članek opisuje eno takih sodelovanj.

Abstract

Local communities are the foundation of providing for all the needs of their residents. This is especially true for communities inhabited by a large number of people. Local communities face numerous challenges in many areas. One of them is protection against natural and other disasters, which is the responsibility of local communities in most countries, and under which they provide basic security to their residents with basic rescue services. Spatial planning from the perspective of appropriate protection against natural and other disasters, the provision of medical care, basic rescue services, public utility services, etc., are just some of their duties. Cities are increasingly facing numerous challenges which require rapid and appropriate response to mitigate the effects and consequences of natural and other disasters. Modern development enables interconnection and mutual assistance in various areas and at different levels, in both cities and countries. The exchange of good practice, discussions about problems and their solutions, assistance in the event of disasters, networking, and the broadening of horizons are some of the positive aspects of international inter-city connection and cooperation. This article describes an example of such cooperation.

Ob različnih mednarodnih povezavah so se tudi lokalne skupnosti začele zavedati pomembnosti medsebojnega sodelovanja in izmenjave izkušenj. Tako so bile v zadnjem desetletju oblikovane številne organizacije in t. i. mreže mest. Mestna občina Ljubljana (MOL) je članica kar nekaj teh, na primer: Eurocities, UCLG – združena mesta in lokalne oblasti, The Global Network of Cities Local and Regional Governments, Civitas Forum (več na Mestna občina Ljubljana. Medmestno in mednarodno sodelovanje. Dostopno prek: <https://www.ljubljana.si/sl/o-ljubljani/medmestno-in-mednarodno-sodelovanje/> in na Mestna občina Ljubljana. Članstvo v mrežah mest. Dostopno prek: <https://www.ljubljana.si/sl/o-ljubljani/medmestno-in-mednarodno-sodelovanje/clanstvo-v-mrezah-mest/>).

Povezovanje poteka tudi na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ne samo v mednaro-

dnem okviru, temveč tudi znotraj Slovenije. MOL je leta 2002 sklenila Dogovor o medsebojnem sodelovanju in pomoči na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami s petimi mestnimi občinami: Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica. Dogovor opredeljuje medsebojno pomoč pri izvajanju ukrepov zaščite, reševanja in pomoči, kadar eno od podpisnic prizadene nesreča; sodelovanje pri pripravi in izvedbi usposabljanj za zaščito, reševanje in pomoč; pri pripravi in izvedbi vaj; izmenjavi programov in izkušenj na področju usposabljanj za osebno in vzajemno zaščito ter izmenjavi izkušenj na področju izvajanja reševanj. Podoben dogovor je MOL sklenila tudi z Mestom Dunaj. Podpisniki dogovora sta se obvezali, da si bosta izmenjevali informacije na področju gasilstva, zaščite in reševanja, sodelovali na področju usposabljanja in izobraževanja, se udeleževali posebnih strokovnih prireditev, ki

jih bosta organizirali, in vzdrževali redne stike v obliki letnih obiskov delegacij.

Ta dogovor je spodbudil tesno sodelovanje med obema mestoma na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Posledica tega je bilo tudi povabilo mesta Dunaj na mednarodno konferenco Urbano krizno upravljanje v Evropi na začetku tretjega tisočletja, ki je potekala junija 2003 na Dunaju. Konferenca je bila namenjena predstavnikom večjih evropskih mest, ki delujejo na področju zaščite, reševanja in pomoči ter kriznega upravljanja. Konference so se zato udeležili predstavniki gasilcev, nujne medicinske pomoči, policije in občinskih služb, pristojnih za zaščito, reševanje in pomoč. Sodelovali so predstavniki sedmih mest, predvsem tistih, s katerimi je mesto Dunaj sklenilo dogovore o sodelovanju (Budimpešta, Krakov, Ljubljana, Moskva, Praga, Varšava). Sprejeta je bila t. i. Dunajska deklaracija, v kateri so predstavniki mest izrazili pripravljenost za sodelovanje na področjih kriznega upravljanja in pomoči ob katastrofah z izmenjevanjem informacij gasilskih služb, služb nujne medicinske pomoči in drugih odgovornih na področju kriznega upravljanja in pomoči ob katastrofah. Po konferenci je bil oblikovan tudi koordinacijski svet, katerega glavna naloga je določanje tem sodelovanja in vsebine letnih konferenc.

Konferenci na Dunaju je sledilo enajst mednarodnih konferenc o kriznem upravljanju v mestih. Vse so imele naslov »Urbana varnost v 21. stoletju«. Število mest, ki so se udeleževala konferenc, se je spreminjalo (od 10 do 22). Tudi teme konferenc so bile različne. Prva leta so bila namenjena predstavitvam sistemov zaščite, reševanja in pomoči v mestih (ob predstavitvi sistema na državni ravni), pozneje pa predstavitvi ukrepanj ob raznih nesrečah in večjih dogodkih (organizacija velikih športnih in drugih dogodkov, poletni festivali, obisk papeža itd.), na usposabljanjih in vajah, komunikacijskem področju, področju kibernetne varnosti, ob grožnjah terorističnih napadov itd. (Kus, 2014).

Zadnja konferenca je potekala v Ljubljani junija 2017 pod pokroviteljstvom župana Zorana Jankovića. V pripravo in izvedbo so bili vključeni Oddelek za zaščito in reševanje, Kabinet župana – Odsek za mednarodne odnose in protokol, Turizem Ljubljana, Ljubljanski grad in Muzej ter galerije Mesta Ljubljane.

Tokratna glavna tema konference je bila informiranje, ozaveščanje, izobraževanje splošne javnosti na temo naravnih in drugih nesreč (Mestna občina Ljubljana. 12. konferenca o kriznem upravljanju. Dostop prek: <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/mestna-uprava/oddelki/oddelek-za-zascito-resevanje-in-civilno-obrambo/novice/konferenca-o-kriznem-upravljanju-v-casu-naravnih-nesrec/>).

Konference so se udeležili predstavniki 12 mest (Dunaj, Budimpešta, Praga, Düsseldorf, Rostock, Tallinn, Riga, Vilna, Tel Aviv, Varšava, Zagreb, Ljubljana) in slovenska strokovna javnost. Program konference je obsegal osem predavanj na temo kriznega komuniciranja, obveščanja in alarmiranja javnosti ter primere dobrih praks ozaveščanja javnosti v času naravnih in drugih nesreč (vse predstavitve so objavljene na: Mestna občina Ljubljana. 12. konferenca o kriznem upravljanju. Dostop prek: <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/mestna-uprava/oddelki/oddelek-za-zascito-resevanje-in-civilno-obrambo/novice/konferenca-o-kriznem-upravljanju-v-casu-naravnih-nesrec/>).

Predstavili smo pomen in vlogo prostovoljnih gasilskih društev pri ozaveščanju prebivalstva, komuniciranje z javnostjo ob izrednih razmerah, orodja za ugotavljanje potresne ogroženosti (iz slovenskega projekta Potresna ogroženost – POTROG), slovenske metode opozarjanja in informiranja prebivalcev o naravnih in drugih nesrečah, projekt Athena in projekt Naslednja generacija storitev klica v sili 112 (angl. *Next generation 112 Emergency Services*), (Mestna občina Ljubljana, 12. konferenca o kriznem upravljanju).

Slika 1: Udeleženci konference iz tujine (foto: L. Novak)

Figure 1: Conference participants from abroad (Photo: L. Novak)

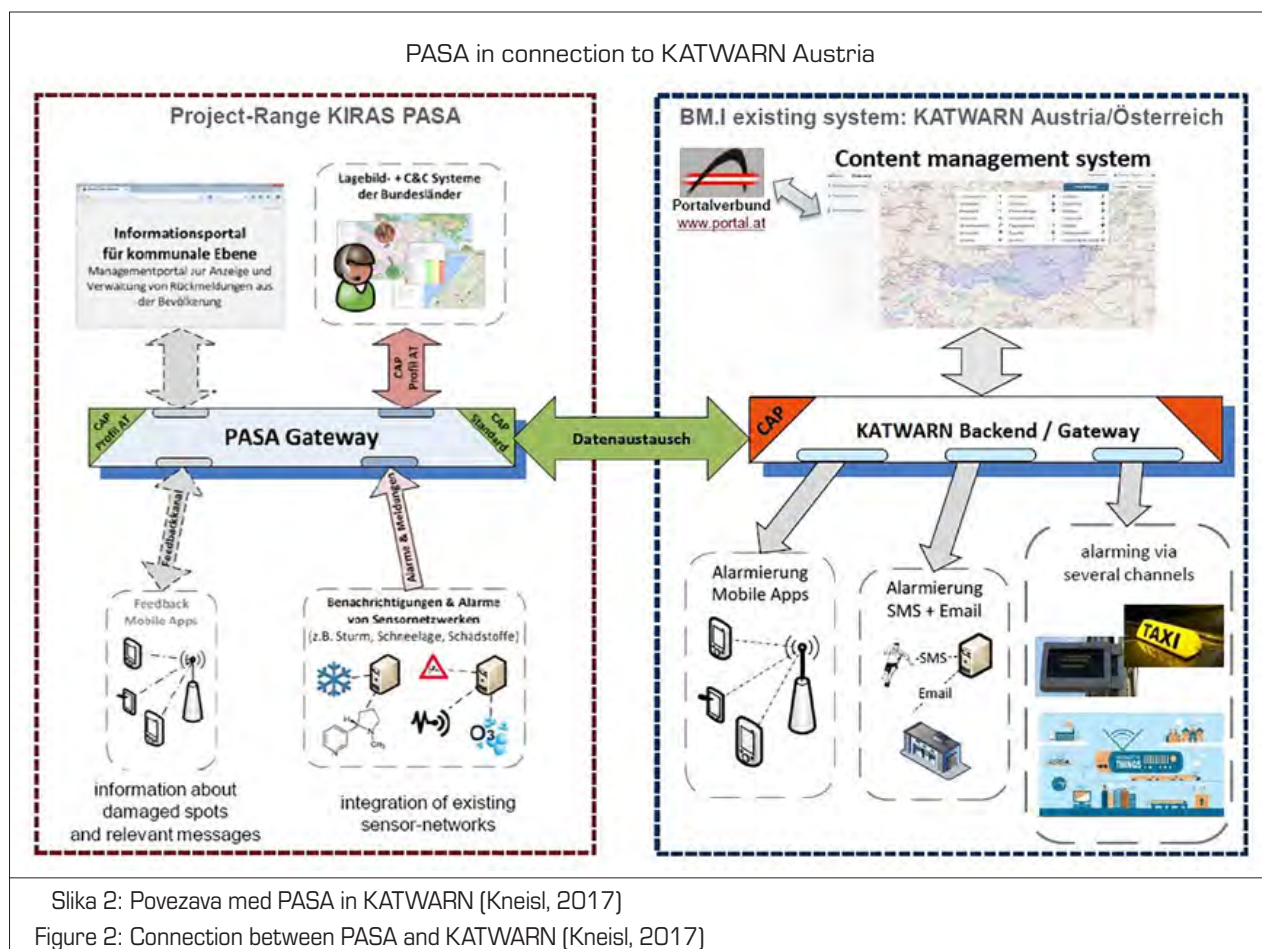
Matjaž Šušteršič je ob predstavitvi vloge prostovoljnih gasilskih društev pri ozaveščanju prebivalstva poudaril pomen socialne mreže – človekove vseživljenjske vpetosti v medčloveške povezave in načrtovane aktivnosti, s katerimi želimo prebivalcem omogočiti pridobivanje znanj in spretnosti, da bodo lahko pomagali sebi in drugim. Predstavil je številne primere dela z mladino (tabori, krožki, tekmovanja), preventivne dneve in dneve odprtih vrat (gasilci ozaveščajo prebivalce – prikaz nudenja prve pomoči in temeljnih postopkov oživiljanja, protipoplavni ukrepi lastnih objektov, gašenje začetnih požarov), pomoč pri vajah za evakuacijo v vrtcih, šolah domovih za ostarele, podjetjih.

Mag. Julij Jeraj je predstavil rezultate dveh raziskovalnih projektov o potresni ogroženosti Slovenije in oceni potresne ogroženosti v Mestni občini Ljubljana ter izsledke obeh raziskav in aplikacij. Predstavil je metodologijo ocenjevanja potresne ranljivosti in odpornosti stavb, na temelju katere lahko uporabniki pridobijo informacijo o številu zelo, delno in nepoškodovanih objektov glede na različno jakost potresa in glede na različne lokacije epicentra potresa, pa tudi grobo oceno o potresni odpornosti neke določene stavbe. Udeležence je zelo zanimal sistem za hitro ocenjevanje poškodovanosti objektov po potresu (število in stopnja poškodovanosti stavb, ocena števila ogroženih prebivalcev, števila ljudi, ki potrebujejo začasno nastanitev, aplikacija za ocenjevanje potresne odpornosti posamezne stavbe) in načini informiranja ljudi o izsledkih in uporabi teh podatkov.

Robert Okorn je predstavil komuniciranje z javnostjo, ki ga izvaja gasilska brigada Ljubljana ob izrednih dogodkih, saj menijo, da praksa izkazuje vedno večja potrebo po vodeni komunikaciji in da se je treba načrtno lotiti dela na tem področju. Večina novic ni objavljena naključno, to pa zahteva dejavno delo z mediji.

Nataša Poje Jovičič je predstavila dejavnosti Uprave RS za zaščito in reševanje na področju opozarjanja in informiranja prebivalstva. Posebej je predstavila Bogatajeve dneve zaščite in reševanja, dejavnosti ob mesecu požarne varnosti, publikacije (Ujma, didaktične knjige itd.), ozaveščanje prek medijev na avtobusih, aplikacijo 112 za pametne telefone in tablice. Posebej je poudarila vsebine, namenjene šolski mladini.

Luka Novak je predstavil projekt Athena, katerega partner je bila tudi Mestna občina Ljubljana. V projektu Athena je sodelovalo 14 partnerjev iz 11 držav. Projekt je potekal v 7. okvirnem raziskovalnem programu. Njegov namen je bil povezati strokovnjake s področja kriznega menedžmenta in razvoja mobilnih aplikacij in novih družbenih medijev, da bi skupaj zagotovili doseganje dveh glavnih ciljev: (1) smernice za lokalne oblasti, policijo in državljane pri uporabi novih aplikacij in tehnologij v kriznih situacijah in (2) razvoj programskih orodij, ki lokalnim oblastem, policiji in državljanom omogočajo uporabo novih mobilnih oziroma pametnih aplikacij in tehnologij v kriznih situacijah.

Mag. Janez Sterle je predstavil projekt Naslednja generacija storitev klica v sili 112, v katerem sodelujejo tudi druge inštitucije iz Slovenije in katerega namen je razvoj pametnih mobilnih in internetnih tehnologij za pomoč reševalnim službam in prebivalcem/uporabnikom, ko jih prizadene nesreča.

Tuji gostje so predstavili izkušnje Dunaja in Prage v zvezi z opozarjanjem in alarmiranjem prebivalcev. Zelo zanimiva je bila predstavitev kolegov z Dunaja, ki so predstavili različne ravni in načine opozarjanja in alarmiranja. Tudi pri njih uporabljajo sirene (pnevmatske in elektronske). V mestu je 184 siren, kar je 2,3 % vseh siren v Avstriji (8000 siren). Opozarjanje in informiranje ljudi poteka tudi po aplikaciji za pametne telefone, tablice in osebne računalnike (wien.at live), s katero lahko uporabnik pridobi različne informacije (o javnem prevozu, kulturnih in drugih prireditvah, vremenskih razmerah, aktualnih naravnih in drugih nesrečah ter aktualnih nevarnostih). Na Dunaju so sredi procesa posodabljanja informacijsko-komunikacijskega sistema. Ena od posodobitev je nova aplikacija opozarjanja pred katastrofami (KATWARN), ki jo je naročilo Ministrstvo za notranje zadeve, uporabljale pa jo bodo lahko tudi avstrijske dežele. Aplikacija

vsebuje informacije o ogroženosti, aktualnih nesrečah z uporabo GIS-a. Namenjena je reševalnim službam (za uporabo ob reševanjih) in upravnim organom (načrtovanje, preventiva, usklajevanje reševanj). Druga aplikacija je PASA (sistem javnega alarmiranja in opozarjanja), ki bo omogočila povezavo novih IK tehnologij z obstoječim sistemom. Vanj bodo vključeni vsi sistemi za merjenje in opazovanje (monitoring) na različnih področjih (zagotavljanje ustreznosti vode, meritve radi-oaktivnosti, geološke meritve, meritve zraka itd.) in na različnih ravneh (občinski, deželni in zvezni). Povezavo med njima prikazuje preglednica 1.

Konferenca v Ljubljani je pokazala, da strokovnjaki, ki se ukvarjamo s področjem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v mestih, potrebujemo take dogodke, saj so priložnost za neformalne pogovore in izmenjavo mnenj in izkušenj ter omogočajo boljšo povezanost in sodelovanje med mesti, sklepanja poznanstev in pristne stike, ki so za usklajeno delovanje ob nesrečah zelo pomembni. Taki dogodki so tudi priložnost za druge kolege iz Slovenije, ki niso toliko vključeni v mednarodno sodelovanje, da se seznanijo s trendi, novostmi in izzivi v drugih okoljih in jih primerjajo z izzivi in rešitvami v svojem okolju.

Viri in literatura

1. Kneisl, J., 2017. Warning and Information Systems in Vienna and Austria. Predstavitev PWP. Mednarodna konferenca o kriznem upravljanju v Ljubljani, 2017.
2. Kus, R., 2014. Zabeležka z mednarodne konference o kriznem upravljanju na Dunaju, 2014.
3. Mestne občine Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, 2002. Dogovor o medsebojnem sodelovanju in pomoči na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, 27. 2. 2002.
4. Mestna občina Ljubljana in Mesto Dunaj, 2002. Sporazum o sodelovanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in obvladovanju kriznih situacij med odgovornima službama mest Dunaj in Ljubljana, 10. 7. 2002.
5. Mestna občina Ljubljana. Medmestno in mednarodno sodelovanje. <https://www.ljubljana.si/sl/o-ljubljani/medmestno-in-mednarodno-sodelovanje/> (19. 3. 2018).
6. Mestna občina Ljubljana. Članstvo v mrežah mest. <https://www.ljubljana.si/sl/o-ljubljani/medmestno-in-mednarodno-sodelovanje/clanstvo-v-mrezah-mest/> (19. 3. 2018).
7. Mestna občina Ljubljana. 12. konferenca o kriznem upravljanju. <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/mestna-uprava/oddelki/oddelek-za-zascito-resevanje-in-civilno-obrambo/novice/konferenca-o-kriznem-upravljanju-v-casu-naravnih-nesrec/> (21. 3. 2018).